

Delavsko-kmečki list.

Izhaja vsak četrtek. — Naročnina: mesečno 6 Din, četrletno 15 Din.
Uredništvo in Upravništvo: V Ljubljani, Delavski dom, Marxov trg 2/II.

Proletarci
vseh dežel
združite se!

Leto III.

LJUBLJANA, 18. februarja 1926.

Stev. 7.

Sodrug!

Današnji številki zopet prilagamo položnice in na naslovnem listku smo zopet zabeležili z rudečim svinčnikom za koliko mesecev posamezni naročniki dolgujejo na naročnini.

Sodrug, ki imajo poravnano naročnino, in one, ki imajo plačano naročnino za naprej, prosimo, da uporabijo položnico za pošiljatev prispevkov za žrtve reakcije ali pa tiskovni sklad.

Ce kateri naročnik misli, da ima plačano več in da dolguje listu manje kot je zabeleženo na naslovnem listku, ga prosimo, da nam javi z dopisnico, ker želimo, da napravimo enkrat red v upravi našega DKL.

Opozoriti moramo naročnike, da smo upoštevali pri tej zabeležbi samo še ona vplačila, ki so prišla do 14. februarja v upravo in da bodo imeli tisti sodrugi, ki so poslali naročnino med 13.—20. febr. na listku zabeleženo več zaostanka kot ga imajo v resnici, ker smo prejeli njihove položnice šele potem, ko smo naslovne listke odposlali v tiskarno.

S prihodnjo številko bomo pričeli objavljati imena onih naročnikov, ki že eno celo leto niso plačali naročnine in ki nam kljub ponovnim pozivom niti pismeno niti na drug način niso sporočili, zakaj niso poravnali. Objavili bomo tudi imena kolporterjev, ki list sprejemajo, prodajajo in ne obračunavajo. To bomo morali storiti zato, ker ne moremo dovoliti, da bi redni naročniki trpeli radi nerednih, in ker je tak način objavljanja imen pokazal pri hrvaških in srbskih sodrugih dobre uspehe. Po objavi imen se bo vsakemu nerednemu naročniku list ustavil.

Uprava DKL.

K političnem položaju.

Že ob sklepu „sporazuma“ med srbsko in hrvaško buržuazijo smo predvidevali, da ne more pomenjati nobene resničnega narodnega sporazuma. Ne samo, da ta sporazum ni mogel prinesiti hrvaškemu ljudstvu nobenih olajšav ogromnih davčnih bremen ter rešiti njegovih življenjskih, gospodarskih vprašanj (razdelitev zemlje, revizija segregacij, odstranitev industrijske krize, rešitev stanovanjskega vprašanja itd.), temveč on ni mogel niti izgladiti interesnih nasprotstev med hrvaško in srbsko buržuazijo na gospodarskem, političnem in kulturnem polju (zastopstvo v brodarstvu sindikatu, razdelitev interesnih sfer v Bosni in Dalmaciji, vprašanje razdelitve višjih uradniških mest, vprašanje učiteljstva in profesorjev itd.). Srbski radikali drže še vedno v rokah vse predprave in silijo Radiča in njegovo stranko v vedno nove kapitulacije. Kolikor tudi podpira krona in odporu proti premočnemu Pašiču kompromisno politiko, se politična mašinerija sporazuma neprestano ustavlja in sporazum sam nima pokazati nobenih koristi za upravo države. V političnem življenju jugoslovanske buržuazije vlada danes tako velika zmeda, kakor je vedno vladala.

Ta politika je zablajala notranjo kompaktnost v obeh strankah sporazuma, v Radičevi in Pašičevi. Radič, ki je že na začetku svoje sporazumavske politike doživel majhen razkol, se danes praznih rok opravičeno boji za množice, ki jih je prej vezal nase s svojimi navdušenimi in bojevitimi parolami. Nasprotne stranke imajo danes lahko delo v svoji agitaciji proti njegovi politiki, ker jim ni treba nič drugega, kakor klicati mu ob vsaki priliki: „Pokaži, kaj si pridobil Hrvatom s svojim sporazumom!“ In Radič jim resnično nima nič pokazati. To ga izziva, da hodi med množice in se skuša reševati s stari demagoškimi frazami. Vsak tak njegov nastop pa vzbuja hudo kri pri radikalih, ki se boje, da bi se jim zmagovito izvil iz te zanj obupne si-

tuacije in vzbuja nove notranje potrese v politiki sporazuma. Danes je postal ta medsebojen odnos že nevzdržljiv in kriza vlade sporazuma je pred vratmi.

Slovenska ljudska stranka igra najvidnejšo vlogo v boju proti RR-režimu in v zapletanju razmerja med radikali in radičevci. Njena trdna organizacija in zelo ugodna situacija doma v Sloveniji ji dovoljujeta zelo uspešne in učinkovite manevre v državni politiki. Po Radičevem sporazumu je SLS uvidela, da ne pride več tako lahko in tako kmalu v vlado, zato je proračunala svoj boj na daljšo dobo. Postavila si je dalekosežen organizacijski program političnega dela med Hrvati, program za več let vstrajnega dela, kar utegne s temelja predručiti njeno politično strategijo. Njen načrt je danes: ubiti Radiča doma, med Hrvati, s tem, da organizira svojo stranko tudi na Hrvaškem. In ako pomislimo, da je Radičeva organizacija stranke zelo revna in da imajo slovenski klerikali dobro izurjen kader organizatorjev in že precej trdno podlago doma za tako organizacijo, lahko pričakujemo, da bodo imeli dober uspeh na tej svoji novi poti. Seveda ni hrvaški klerus slovenski in tudi ne hrvaški kmet po svoji zgodovini in vzgoji slovenski, toda smoteno organizacijsko delo lahko pokaže v nekaj letih obile sadove.

Da si ustvari SLS za to delo na Hrvaškem ideološki temelj, je morala napraviti v svoji državnopravni politiki korak na levo: ona priznava upravičenost hrvaške zahteve po federaciji in zahteva tudi za Slovence federacijo. Toda kako? Tako, da si pušča vso svobodo političnega manevriranja. Dr. Korošec je takoj ublažil svoj energičen nastop za federalizem pri proračunski debati. „Mi sicer priznavamo upravičenost zahteve po federalizmu, toda na tem vprašanju ne bomo ravno razbijali narodnega sporazuma.“ Z drugimi besedami: mi hočemo v vlado, hočemo primeren del oblasti zase, zlasti v svoji lastni deželi, toda za obliko tu ne gre. To je

lahko neka taka kilava avtonomija, kakor smo jo imeli v stari Avstriji in v kateri smo se mi, klerikanci, prav dobro počutili — ali pa je lahko tudi še dosti manj: lahko je tudi centralizem, toda v naših rokah, tako, da z upravo v Sloveniji razpolagamo mi sami. Federacija pa bomo zahtevali zato, da pridobimo zase tudi hrvaške kmečke množice in prisilimo na ta način srbsko buržuazijo v kompromis.

Ta taktika dosega že svoje dobre uspehe. Na gotovih visokih mestih je Koroščeva bojna napoved napravila globok vtis in tako čujemo, da so povabili SLS na nova pogajanja za „narodni sporazum“ s Slovenci, t. j. SLS. Ta pogajanja bodo danes težko rodila dobre sadove, ker nove politike SLS, t. j. njene raztegnitve na Hrvaško, se boji tudi vsa ostala srbska buržuazija in še posebno Davidovičevi demokratje, ki bi bili, v slučaju velikih klerikalnih uspehov na vzhodu, v državni politiki popolnoma izolirani. Od todi njihov sporazum z muslimani in njihovo hitro približevanje radikalom, t. j. ostali srbski buržuaziji. Toda ako gledamo stvari v perspektivi, potem moramo priznati, da ima SLS še veliko bodočnost pred sabo in sicer iz s sedečih dveh vzrokov:

1. ker ima možnost in sposobnost, da organizira hrvaške kmečke mase na podlagi svojega preizkušenega gospodarskega in političnega programa proti Radičevi šarlatanski politiki;
2. ker se bo tudi slovenska industrija, ako bo hotela živeti, morala nasloniti na SLS.

Razvoj SLS pojde torej v smeri avstrijske krščanske socialne stranke in nemškega katoliškega centra. To bo postala ona pri nas — seveda v miniaturi (pomnjenjski obliki) — če bo imela dovolj časa za svoj razvoj. Stranka torej s kapitalistično hierarhičnem jedrom in podlago, ki pa bo s pomočjo cerkvene organizacije in verskih dogem vlekla za seboj tudi politično nerazvite kmečke in zaostale polproletarske in proletarske množice. Smer njeni politiki pa bo dajal (in ji daje tudi danes!) kapital in duhovništvo.

Nastopanje SLS proti velikosrbskemu imperializmu, kot glavnemu sovražniku proletariata, je slovensko delavstvo često zavajalo v napačno mišljenje, da zastopa ta stranka tudi njegove interese in da se mora zato združiti z njo v tem boju. Slovenski proletariati je često smatral SLS za sebi manj nevarno kakor demokratsko in druge buržuazne stranke. To pa je bilo popolnoma napačno in ta pot bi utegnila postati zanj usodna. Kot najmočnejša kapitalistična stranka v Sloveniji mu je tudi najbolj nevarna, zakaj njen boj proti srbskemu imperializmu ni revolucionaren. Njej ne gre za popolno osvoboditev Slovencev, temveč za dosego kompromisa s srbsko buržuazijo. V kolikor se SLS bori proti srbski imperialistični buržuaziji, proletariati ta boj tudi lahko podpira, toda vedno samo v samostojni akciji, iščoč zaveznitva v kmečkih množicah.

Gledati mora, da s takimi nastopami kmečke množice odtrga od SLS in ne da se ji sam pridruži. On mora zlasti skušati razgaliti lažljivo nacionalno politiko kapitalistične SLS pred delavskimi in kmečkimi množicami in srednjim slojem, kot politiko, ki stremi samo za monopoliziranjem političnega in gospodarskega izkoriščanja delovnega ljudstva v Sloveniji.

Enotna fronta napreduje.

Iz članka v moskovski „Pravdi“.

V preteklih mesecih opazamo v mednarodnem delavskem gibanju nove procese, nove pregrupacije, katere moramo s pozornostjo zasledovati in proučavati. Ne smemo prezreti znake precejšnjega kretanja na levo, ki ga moramo opaziti v širokih masah mednarodnega proletariata. Tudi velike uspehe kampanje za enotno fronto ne smemo pustiti iz vida.

V času, ko se vzdržuje prehodna kapitalistična stabilizacija na neprestanem izkoriščanju proletariata in srednjih slojev, v situaciji, ko izvaja kapital divje napade na bedne delavske mezde, na delovni čas in na delovne pogoje, ko v celi vrsti držav nastaja kritično razpoloženje in ko žvižga bič brezposelnosti in bede nad delavci, ko se je odporna sila proletariata vsled omejenih razmer zmanjšala in ko so reformisti delavsko gibanje razcepili na dvoje, v takem položaju se morajo množice orientirati napram leviči, morajo elementarno težiti k enotnosti.

Ideja enotnosti delavskega gibanja se vedno bolj in bolj ukoreninjuje v delavskih množicah Anglije. Avtoriteta angleško-ruskega komiteja za zedinjenje raste. Ne ozirajoč se na odpor strokovnih birokratov je sprejelo parolo zedinjenja švedsko delavstvo. Kongres švedskih strokovnih organizacij je poslal pozdrave sovjetski uniji in angleško-ruskemu komiteju za zedinjenje. Gibanje za enotno fronto ima solidno podlago na Norveškem in Finskem. V Ameriki se krepi delavsko-farmerska (kmečka) stranka. Na Češkem se gibanju za enotno fronto priključujejo vedno širše množice delavcev-socialistov. Nemške socialiste so socialistični delavci prisilili, da gredo s komunisti skupaj v boj proti odškodnini ostavljenim vladarskim hišam. Istotako so delavske množice prisilile nemške socialiste na Češkem, da se v enotni fronti s komunisti borijo za obrambo vsakdanjih potreb. Po veliki zmagi pri zadnjih volitvah postaja komunistična stranka Češke vedno bolj odločujoča sila v češkem delavskem gibanju. V Nemčiji je pri volitvah odborov v strokovnih organizacijah komunistična opozicija dosegla nepričakovano mnogo mandatov. Vsporedno s tem raste povsod levi vpliv tudi v kulturnih in sportskih organizacijah, v odborih za brezposelne itd.

Za generaliziranje boja.

Za enotno fronto.

Med gospodarskimi vestmi, čisto z drobnimi črkami so prinesli buržuazni listi težko novico, ki naznanja znižanje plač. V „Slov. Narodu“ glasi novica dobesedno takole:

„Pred znižanjem delavskih plač. Ker je kreditna in industrijska kriza tako velika, da je obstanek mnogih podjetij ogrožen, si hočejo pomagati naši industrijaleci vsaj deloma z znižanjem delavskih plač. Industrijske korporacije so že začele študirati to vprašanje.“

Že zadnjič smo v članku „Redukcija“ omenili, da je odpuščanje delavstva pri TPD začetek nove ofenzive kapitala, ki ne bo ostala omejena samo na TPD. Omenili smo, da je redukcija pri TPD dogovorjen maneuver, ki ga vodi Zveza industrijcev, in da se bo napad, ki ga je pričela TPD, razširil na celo industrijo. Povedali smo, da je namen TPD z redukcijo izzvati med delavstvom paniko, v kateri bo PTD izvršila svoj glavni namen: znižanje mezd z ukinjenjem draginskih doklad. Citirana notica v buržuaznih listih nam naše trditve samo potrjuje, in še več, naravnost nam pove, da imajo industrijske korporacije že napravljen načrt za splošno znižanje mezd. Kapitalisti, organizirani gmotno v celi državi, bodo nastopali v vseh pokrajinah enotno, demokrati in radikali, katoličani in muslimani, Slovenci in Srbi, vsi kapitalisti brez razlike na strankarsko, versko in narodno pripadnost so sporazumni in združeni za doseg svojih razrednih interesov: za povečanje profitov in čim večje izkoriščanje delavskega razreda. Kapitalisti se poleg svoje razredne enotnosti opirajo na svojo kapitalistično vladno, ki s svojim državnim aparatom tvori rezervo, ki stopi v akcijo takrat, kadar so ogroženi profitariski interesi buržuazije. Kakor se buržuazija ne premišlja dolgo, v obrambo kapitalističnih interesov započet krivavo vojno s sosednjimi državami, tako tudi hladnokrvno z od ljudstva vzdrževano vojsko, z oboroženo silo navali na delavce, če se odločno borijo za pošteno človeško življenje.

Na dobro preštudirani in skrbno organiziran napad kapitalistov na delavske plače delavski razred ni dovoljno pripravljen. Medtem ko so kapitalisti enotni in stoprocentno organizirani v celi državi, je delavski razred razbit na pokrajine, pa še v pokrajinah razcepljen po strankarski in celo še po verski pripadnosti. Široke plasti delavstva stoje indiferentno in pasivno izven vsake organizacije. Organizacije so pa razdeljene nadalje še po takozvanih stanovih. Uradniki se ne čutijo proletarce, večina delavcev pa tudi ne smatra uradnikov za del delavskega razreda, poljedelski delavci in mali kmetje se ne zanimajo za delavce in obratno ne delavci za delovno ljudstvo po vaseh. V takem položaju, ki je sicer težak in resen, nikakor pa ne obupen, stoji delavski razred v očigled vojni napovedi s strani organiziranega kapitala.

Načrt kapitalistov gre za to, da se izogne eni sami veliki bitki med celokupnim delavskim razredom in celokupnim kapitalom, ker bi v taki bitki kapitalisti morali podleči pred milijonsko armado delavcev, uradnikov in nameščencev (državnih in privatnih) ter poljedelskih delavcev in malih kmetov. V taki veliki bitki celega izkoriščanega razreda proti maloštevilnemu razredu izkoriščevalcev, kapitaliste ne bi rešila niti njihova rezerva, vlada in njen aparat, ker ta aparat tvorijo izkoriščanci, ki bi sledeč razrednemu instinktu, ki pri nezavednih nadomešča zavednost, stopili na stran razreda, s katerim ga vežejo enaki gospodarski interesi. Tega se kapitalisti dobro zavedajo in zato so se odločili, da se spustijo v boj z vsako stroko delavstva posebej. Ena stroka, brez aktivne pomoči celokupnega delavskega razreda, napada kapitalistov ne bo mogla odbiti. Tudi ena sama pokrajina se ne more uspešno braniti pred navalom kapitalistov, ki nastopajo enotno v celi državi. Če dopustimo, da se bodo spustile v boj s kapitalisti osamljene posamezne stroke ali posamezne pokrajine, bomo zgubili bitko. Za rudarji pridejo na vrsto kovinarji, za kovinarji pa druge stroke, katerim bodo znižali kapitalisti mezde. Da se plače uradnikov raynajo po plačah delavcev in da je položaj poljedelskih delavcev in kmetov v ozki zvezi s položajem industrijskega delavstva, je jasno, za to imamo dokaze. Po preobratu, ko so si delavci priborili večje mezde in boljše delavne pogoje, je bil tudi položaj uradnikov, poljedelskih delavcev in kmetov mnogo boljši kot je danes. Vsporedno z odvzemanjem pravic delavstvu, ki je pričelo z razpustom komunistične stranke in z zakonom o zaščiti države, se je poslabševal tudi položaj uradništva in delovnega ljudstva na deželi. Zato so neposredno na izidu započete boja zainteresirani ne samo industrijski delavci, temveč tudi uradniki in delovno ljudstvo na kmetih. Napad, ki so ga pričeli združeni kapitalisti na industrijsko delavstvo, ne velja samo rudarjem, temveč celemu delavskemu razredu v celoti. To strategijo in taktiko kapitalistov moramo spregledati in parcielne boje, katere nam hočejo usiliti kapitalisti, moramo odkloniti; nastopati moramo proti kapita-

listom na drug način, ki je za delavski razred ugodnejši — z generalno akcijo celega delavskega razreda v državi.

Strankarske difference, verske in narodnostne razlike med delavstvom morajo v svrhu te nujno potrebne enotne in generalne akcije proletariata v celi državi odpasti. Združiti se moramo na enaki platformi, kot so združeni kapitalisti na platformi razredne solidarnosti in skupnih razrednih interesov. Vsi delavci, uradniki in kmetje, pa naj si bodo politično pripadniki katerekoli stranke, katerekoli vere in katerekoli narodnosti, vsi smo enako zainteresirani, da se nameravano znižanje mezd prepreči. Za skupne interese se pa moramo skupno boriti, ker razcepljeni bomo eden za drugim poraženi od enotnih kapitalistov.

Bitka se je že pričela. TPD že reducira, fabrikantje uvajajo nadurno delo brez 50%, na različne načine se je že pričelo zniževanje mezd in plač. Skrajni čas je že, da se energično vržemo na organiziranje generalne obrambe, skrajni čas je že, da organiziramo enoten odpor po vsej državi, da vpostavimo enotno fronto proletariata proti združenim kapitalistom.

Vstvariti je treba enotne akcijske odbore v vseh krajih, v vsaki pokrajini enoten pokrajinski akcijski odbor, za celo državo pa enoten centralen akcijski odbor. V enotnih krajevnih in pokrajinskih akcijskih odborih in v centralnem akcijskem odboru za celo državo morajo biti zastopane vse delavske, uradniške, poljedelske in kmečke organizacije, brez razlike na njihovo politično, versko ali narodnostno pripadnost. Sporazumno je treba izdelati enoten akcijski program z vsemi perečimi zahtevami, od katerih zavisi gmoten in socialen položaj delavcev, uradnikov in kmetov. Socialna zakonodaja, brezposelnost, stanovanjska beda, starostno in nezgodno zavarovanje, eksistenčni minimum, izenačenje davkov, davek na delo, osemurni delavnik itd., vsa ta vprašanja, ki v enaki meri tiščijo vse delavstvo brez razlike na politično orijentacijo in ki bodo rešena ne v današnjem parlamentu, temveč šele na pritisk, šele z generalno akcijo celokupnega delavskega razreda, tvorijo bazo (podlago), na kateri je enoten nastop vseh delavskih, uradniških in kmečkih organizacij mogoč.

Iniciativo za enotno fronto je že dal CRSOJ s svojim pbižvom v „Org. Radniku“, v katerem se obrača tudi na ZDSZJ. Strokovna komisija in vse druge delavske in uradniške organizacije sprejemajo nase veliko odgovornost pred proletariatom, če bodo danes, ko so kapitalisti javno preko svojega časopisja objavili svoj namen znižati delavske plače, odbile enoten nastop, ker kdor danes okleva in onemogočuje generaliziranje boja, olajšuje in posredno pomaga kapitalistom v njihovem boju.

Kakor je vojna napoved 1914. leta strgala krinko z obraza vsem lažidelavskim voditeljem, tako bo tudi ta vojna napoved kapitalistov delavskemu razredu poskusni kamen in prilika, v kateri se bo pokazalo, kdo je za kapitaliste in kdo za delavske pravice. Situacija ne dopušča oklevanja in nejasnosti. Kdor ni za, je proti. Srednje poti ni.

0 slepomišnju bernotovcev.

Klemenčiča je zelo zbedel naš članek, v katerem smo se pobavili z njegovimi bivšimi in sedanjimi nazori. Namesto da bi se v korist delavskega gibanja resno lotil vprašanj, ki smo jih navrgli in katera se morajo pred proletariatom razjasniti, se skuša v svojem — čisto neupravičenem — razburjenju ravno teh vprašanj izogniti. Takoj v prvih stavkih obtožuje, da je naša polemika „zlobna in lažnjiva“, da smo „nakopili toliko laži, zlobno zavilih tolmachenj in provokacij“ — ampak zastonj iščeš kakšnega dokaza za te težke obtožbe. Potem, ko je s temi praznimi frazami dovolj razbijal okrog sebe, se odpoveduje „srednje poti“, vprašanje „marksistične sredine“ pa kratkoma „zatušča“. Da mora delavec sam sodelovati, sam premišljati o socializmu in o svojih interesih in da mora proletarska stranka temeljiti na zavednosti članstva, na njegovem sodelovanju in na njegovi požrtvovalnosti — to je že od nekdaj naše mišljenje in na tem tudi delamo! V tem — mislimo — imamo skupne nazore z esdeki (Social-demokrati — bernotovci) in to nas oboje temeljito loči od kristanovcev.

Pričakovali smo, da bo Klemenčič enkrat razjasnil, kaj pomeni beseda „pučizem“, brez katere sploh izhajati ne more.

Namesto tega pa trdi, da je bila izključitev Štuklja, Makuca in Sedeja iz naše skupine — pučistovska. Da ga malo informiramo: Makuc, Štukelj in Sedej niso bili „čez noč“ objavljeni za kristanovce, ampak so med strokovnim zedinjenjem začeli tajno likvidatorsko politiko, hoteč udinjati našo skupino menjševizmu, katerega pokrovitelj je Kristan, in jih je za kristanovce objavilo njihovo delo. Med njimi in nami se je vršila v DKL skoro poldrugi mesec diskusija, ki je obravnavala vsa sporna vprašanja. Naj kdo v tej diskusiji pogrša tudi ne vem kaj, priznati mora, da smo jo s svoje strani vodili resno, da smo dokazovali, v čem je politika Štuklja, Makuca in Sedeja zgrešena, in da smo proletariatu sporna vprašanja razjasnili. Klemenčič seveda dobro ve, da ni iz naše skupine nikogar mogel izključiti neki x-redaktor, a kljub temu to trdi. Vršil se je sestanek naše skupine, Štukelj, Makuc in Sedej so imeli na njem možnost zagovora in obtožbe in ta sestanek je sklenil, da se Štuklja izključi takoj, Sedeja in Makuca pa tudi, ako svoje izdajalske politike ne opuste. Klemenčič sam je k diskusiji v DKL napisal v „Napreju“ poseben uvodnik in mislimo, da jo je čital in da je videl, v čem so razlike med nami in Štukljem in tudi to, kakšna sličenost obstoji med njegovim likvidatorstvom pred tremi leti (SSDL) in likvidatorstvom Štuklja.

Klemenčič je tič take vrste, da noče nobene svoje napake priznati. (Zdi se nam, da mora biti Bernotov pravilnik v tej točki pomanjkljiv.) On trdi, da je bilo pravilno, kar je delal kot komunist, pravilno pa tudi to, da je proti načelnim sklepom internacionalne „legaliziral razpuščeno KS“ v podobi SSDL itd. S tega komodnega stališča se seveda da vsakomur očitati „pučizem“, od tega očitanja pa nima nihče nobenega haska. Brez vsakega haska je tudi način, kako Klemenčič vedno zopet pogreva zadevo SSDL, in mi se čudimo, da se „Naprejevi“ bralci še niso tega naveličali. Klemenčič pa že ve, zakaj se izogiba načelni diskusiji v tej zadevi. Kakšna je tista „pučistovska taktika“, vsled katere da se je začelo neko „izključevanje“ po celi Jugoslaviji — tudi tega ne zve. Trditev, da je Neodvisna delavska stranka razpadla, je pa gorostasna. Klemenčič sam je v svojem prvem članku v „Napreju“ l. 1924 jeseni skušal izkoristiti razpust NDSJ, da bi še kako „legalizatorsko“ dušo za seboj povlekel. (Če se ne motimo, je vedel tedaj celo za uradno številko tištega fermaña PP vlade, s katero je bila NDSJ razpuščena.)

Nadalje pokazuje Klemenčič trdno voljo, da hoče v vprašanju Internacionalne še naprej slepomišiti. Koliko časa pa bo še mogel, to ni odvisno od njega, ampak od proletariata, ki je organiziran pri esdekih.

Na koncu svojega dolgovznega članka pa je Klemenčič obesil v zrak sledeči konfuzen stavek: „Splošna politična kriza v Sloveniji, ki se odraža že na celokupnem gospodarstvu, je brezdvomno posledica politične neorganiziranosti (nezavednosti) delavstva in poljedelcev.“ Ne moremo mu seveda vzeti pravice, da nas bo ozmerjal s „falzifikatorji“, češ da smo iztrgali en sam stavek iz članka ter ga kritizirali. Naše mišljenje je, da se nahaja Slovenija v gospodarski krizi v glavnem vsled imperialistične politike vladajoče srbske buržuazije in da imamo na podlagi te gospodarske krize politično krizo. Vrag vedi sedaj, kaj si Klemenčič pod „politično krizo“ predstavlja! Po našem mnenju je politična kriza v Sloveniji v brezuspešnem iskanju poti za rešitev te gospodarske krize. S kakšno sociološko in logično metodo pa pride Klemenčič do tega, da je neorganiziranost delavstva in poljedelcev vzrok splošne politične krize in ta vzrok gospodarske? Govori predvsem malo bolj razumljivo, da bomo zavarovani proti temu, da ne bi drugič stvar drugače zaobrnil, potem pa malo bolj marksistično, če hočeš veljati za marksista! Kajti temeljno načelo marksistične metode pri analizi političnih kriz in političnih situacij je — analiza gospodarskega položaja, v katerem so korenine političnega.

Klemenčič torej vse v vsem še vedno dokazuje svoje nerazumevanje marksizma. Prepričani pa smo, da temu nerazumevanju proletarci-esdeki ne bodo sledili.

Dekalist.

Pasivna bilanca.

Po volitvah v Delavsko zbornico.

Rezultat volitev v Delavsko zbornico je naslednji:

Volilnih upravičencev 75.106

Dostavljenih je bilo kuvert 64.556

Glasovalo (oddalo kuverte) 56.681

Za posamezne liste je bilo oddano:

za ZDSZJ (naša) 29.344

za JSZ (klerikalce) 15.107

za NDL (nar. soc. in demokrate) . . 8.359

za Bernotovo listo 2.495

za radičevce 1.020

Naša lista dobi 27 mandatov, klerikalci 14, orjunaši-demokrati-nar. soc. 7, Bernotovci 2, radičevci nič.

V uradniški skupini, v kateri so social-patriotje napravili sramoten kompromis z demokrati in klerikalci in se zato volitve sploh niso vršile, so dobili socialisti dva mandata (Čobal in Pelikan), klerikalci tri, demokrati pa pet mandatov.

Izvoljenih je z naše liste prvih 27 kandidatov in sicer: Svetek, Makuc, Ošlag (Maribor), Pliberšek (Trbovlje), Ravnik (Jesenice), Tržkan (Moste), Sedej, Čelešnik, Plankar (Celje), Dolinar (Orna), Vospernik, Arh, Golmajer, Krušič, Bradeško, Podbršček, Jakomin, Prezelj, Mlinar (Tržič), Matjašič (Maribor), Kuder (Trbovlje), Janežič (Celje), Vrhovec, Ajdišek (Trbovlje), Bučan, Hiršl (Litija), Zajc (Šoštanj).

Za zavedni del delavskega razreda, ki se ni izneveril revolucionarnemu marksizmu, nobene volitve ne bi smele biti samo lovljenje glasov in mandatov, temveč akcija za razširjanje marksističnih načel med najširše plasti delavstva. Glavni volilni odbor ZDSZJ (Svetek, Štukelj) pa je to programatično stran volilnega boja popolnoma zanemaril. Brez programa, kakor klerikalci in demokrati, so se vodile volitve tudi s strani volilnega odbora ZDSZJ. To je velik minus, to je velika škoda in greh, ker ravno v tej volilni kampanji, ko so se indiferentne množice delavstva malo razgibale, bi se moralo proti klerikalcem in demokratom nastopiti pred delavstvom s socialističnim programom in neopredeljene in zapeljane delavce pridobiti za marksizem. Glavni volilni odbor pa je svojo delavnost posvetil samo pridobivanju glasov po receptu lovljenja glasov meščanskih strank.

Glavni volilni odbor pa sploh ni imel nobenih načel. Če bi jih imel, ne bi mogel pogajati se za kompromis s klerikalci in demokrati. In ko se je kompromis razbil, je glavni volilni odbor v „Delavcu“ objavil, da do sporazuma ni moglo priti, ker so klerikalci in demokrati zahtevali zase preveč mandatov. Kompromis se je razbil na številu mandatov in ne na principelnih nasprotstvih! Kompromis je pa bil dosežen pri uradniški skupini in sicer tak kompromis, da so socialisti dobili 2, meščanske stranke pa 8 mandatov. Taka breznačelnost je delavce samo demoralizirala. Vsled takega kompromisarstva so delavske množice dobile utis, da je vseeno ali glasujejo za socialiste ali pa za meščanske stranke, kjer med obema ni nobenih načelnih razlik. To so posledice nenačelne volilne kampanje.

Že med volitvami je opozicija v združenih delavskih strokovnih organizacijah v svojem programu obsodila od komisarjev izdelani volilni red. Potek volitev nas je še bolj utrdil v zahtevi, da je sedanji volilni red treba spremeniti. Sedanji volilni red nima nobene socialistične lastnosti. Volitve niso niti tajne, niti direktne, za nameščence je ustanovljena posebna kurija (skupina), volilni red naravnost napeljuje in omogočuje sleparije. Volilni red omogoča vsak pritisk in teror delodajalcem, tako, da so pri teh volitvah v celih tovarnah glasovali delodajalci za delavce. Volilni red nadalje daje veliko moč v roke tistim, ki volitve vodijo. Ker so te volitve vodili sedaj kristanovci, so z volilnim redom nad vse zadovoljni. Zgodi se pa lahko, da vlada razpusti zbornico in postavi demokrate ali klerikalce za komisarja in v takem slučaju se bo ost obrnila. Volilni red se mora takoj spremeniti tako, da bo odgovarjal socialističnim principom.

Če bi glavni volilni odbor ne vodil pogajanj s klerikalci in demokrati za kompromis in če bi mesto breznačelne volilne kampanje lovljenja glasov vodil principielno, razredno kampanjo, bi bili rezultati mnogo boljši in bi bilanca volitev ne bila tako pasivna. Dobili smo sicer v primeru z drugimi listami največ mandatov, a v glavnem v pridobivanju delavskih mas za socialistične ideje je bilanca volitev popolnoma pasivna.

Napram 29 zastopnikom buržuaznih strank bo v delavski zbornici 31 zastopnikov delavstva. Med temi 31 izvoljenimi zastopniki delavstva so kristanovci, bernotovci in pristaši opozicije (DKL). Vse tri

grupe skupaj tvorijo večino nad klerikalci in demokrati. Kristanovci so šli v volitve brez programa, opozicija v ZDSZJ pa je v DKL objavila svoj program. Skupen nastop vseh treh skupin je po našem mnenju potreben. Proletariat ne sme dopustiti, da mu v njegovih institucijah gospodari buržuazija. Za ta skupen nastop pa je treba poiskati možnost.

Shod za starostno zavarovanje in proti redukciji delavstva v Trbovljah.

Trboveljski zaupniki so zahtevali, kakor smo poročali v zadnji številki, od Strokovne komisije in Delavske zbornice, da se skličejo v vseh rudarskih in plavžarskih revirjih shodi, na katerih naj bi se pojasnili načrti pravilnika za bratovske skladnice, ki se imajo predložiti na plenarni seji bratovskih skladnic v nedeljo dne 14. t. m. Strokovna komisija in Delavska zbornica, ki stremita tudi v tem vprašanju za „miren sporazum“ z delodajalci na račun rudarskih in plavžarskih delavcev, kompromisnih predlogov, ki so se sklenili pri zadnjih pogajanjih z delodajalci, nista obelodanili in zato jima je bila zahteva po teh shodih skrajno neprijetna. Delavska zbornica se temu pozivu sploh ni odzvala, Strokovna komisija pa se je šele tedaj zganila, ko so nekatere strokovne podružnice (Trbovlje, Jesenice in Kočevje) shode same sklicale in s tem prisilile Strokovno komisijo, da odpošlje svoje govornike. V Trbovlje je poslala Strok. komisija Štuklja, ki ni vedel povedati o starostnem zavarovanju ničesar drugega, kakor kar je bilo napisano v resoluciji opozicije v strokovnih organizacijah, ki je bila sprejeta teden prej na sestanku zaupnikov in s katero so zaupniki zahtevali sklicanje shodov. Namesto o starostnem zavarovanju in pravilniku bratovskih skladnic, je govoril o volitvah v Delavsko zbornico in namigaval, da so tu neki ljudje, ki hočejo razbiti enotnost proletariata, ki da se je pokazala pri teh volitvah kot čudovita sila. Ker ni mogel izvesti iz delavstva odobravanja, se je začel posluževati tako svinjskih izrazov v svojem govoru, kakor se jih dosedaj ni posluževal gotovo še noben govornik v slovenskem jeziku na javnem shodu. Tako je n. pr. dejal, da dokler ni bil proletarijat (strokovno) združen, da je dejala TPD pri vsaki zahtevi: „K...e gleda“; k...e pa da ni gledal samo organizacije, temveč tudi trboveljsko delavstvo in njega (Štuklja). Metel je tudi okrog sebe z „d...ki“ in pošiljal ljudi „s...ti“, tako da je vse majalo z glavami.

Ko je za Štukljem nastopil s. Gustinčič in povdaril, da nima proletarijat nobenega vzroka, da bi bil posebno ponosen na te volitve v Del. zbornico, ker da je šlo tu samo za to, da se pokaže, kdo zna bolj slepariti, socialisti ali buržuazija, in da je treba najprej počakati, kaj bo ta zbornica delala — so poskušali socialisti, organizirano razpostavljati tik pred govorico, uprizoriti malo demonstracijo. To pa so morali takoj opustiti, ker se je takoj pririla mladina v ospredje in ker je začela živahno protestirati vsa številna delavska množica. Krušič in Štukelj sta začela hujskati svoje ljudi, da naj vržejo s. Gustinčiča z odra, pa ju je ta želja kmalu minila. Vladni komisar je videl, da vodi tako predsedovanje do neizogibnega pretepa in je zato opozoril Krušiča kot predsednika shoda, da naj pusti s. Gustinčiča v miru pri njegovih izjavah.

S. Gustinčič se je nato v nad enournem govoru na široko bavil s starostnim zavarovanjem in redukcijo delavstva v Trbovljah in končno predlagal resoluciji, ki ju priobčujemo spodaj.

Za njim je začel pojasnjevati Krušič nekatere odstavke pravilnika bratovskih skladnic. Toda ko je začel govoriti Krušič, so začeli delavci trumoma odhajati s shoda. Množica je začela vpiti: „Resolucije na glasovanje!“ Krušič pa, ki je mislil, da bo rešil socialistično resolucijo s tem, da ljudje odidejo, je glasovanje zavlekel, da je ostalo na shodu samo še kakih 300 do 400 zborovalcev. Toda tudi tu se je zmotil. Za socialistično resolucijo je glasovalo neznatno število. Ko so ga prisilili zborovalci, da napravi protiposkušnjo, so se dvignili skoro vse roke. Krušič je kljub temu ugotovil, da je socialistična resolucija sprejeta, češ da je dve tretjini zborovalcev, ki bi bili zanjo glasovali, že odšlo in da je samo manjšina ostala na shodu. (Splošen smeh in protesti.)

Branil se je dati na glasovanje tudi resolucijo strokovne opozicije in zborovalci so ga zopet morali prisiliti k temu. Resolucije opozicije so bile sprejete z ogromno večino in navdušenimi vzkliki.

Odhajajoči delavci pa so vsklikali, da jim Krušič ne bo predsedoval na nobenem shodu več.

Sprejete resolucije se glase:

Resolucija

predlagana od strani opozicije ZDSZJ.

Po zaslišanju referentov in po razpravljanju o vprašanju starostnega zavarovanja rudarjev in kovinarjev, določa shod sledeče smernice zaupnikom na skupščini bratovskih skladnic, katera se vrši dne 14. februarja 1926.

1. Odločno je treba zahtevati, da ostanejo bratovske skladnice v rokah delavstva in da se omeji sodelovanje podjetnikov — kot neizogibno zlo — samo na kontrolo poslovanja bratovskih skladnic. Delavstvo mora zahtevati v skupščini, v ožjem odboru ne samo dvetretjinsko večino, temveč tudi predsedniško mesto. Popustljivost, da se prepusti delodajalcem predsedniško in podpredsedniško mesto je treba odločno odkloniti in obsoditi. Rudarski in plavžarski proletarijat v tem vprašanju ne sme popustiti.

2. Danes na shodu zbrano delavstvo nvideva, da je sedanja razdrobljenost delavskega bolniškega, nezgodnega in starostnega zavarovanja, kakor n. pr. na okrožne bolniške zavode, železničarsko bolniško blagajno, bratovske skladnice itd., za rudarski, plavžarski, kakor tudi za ves ostali proletarijat skrajno škodljiva, ker izroča te zavode ali popolnoma v roke delodajalcev, ali pa jih postavlja pod njihov odločilni vpliv, zato odobrava v polni meri znano resolucijo železničarskih vpokojencev in njihov poziv na vse delavstvo v Jugoslaviji, predložen dne 6. septembra 1925 na njihovem shodu v Ljubljani, in nalaga svojim zaupnikom, da na skupščini bratovskih skladnic odločno nastopajo za centraliziranje delavskega zavarovanja. Dalje zahteva današnji shod, da Strokovna komisija in Delavska zbornica pozoveta vse strokovne organizacije in vse delavske stranke, da sestavijo „Aksijski odbor“, ki naj študira to vprašanje in vodi akcijo v delavskih množicah za doseg te naše življenske zahteve.

3. Današnji shod se ne strinja s kompromisnimi predlogi za pravila bratovskih skladnic, ki dajajo delodajalcem predsedniško in podpredsedniško mesto te delavske ustanove in vse polno drugih ugodnosti na račun delavstva, ter obsoja Delavsko zbornico in Strokovno komisijo, da nista poskrbeli za publikacijo teh kompromisnih predlogov, tako da bi bilo delavstvo samo moglo zavzeti svoje stališče nasproti tem predlogom.

Ob enem obsoja današnji shod tudi to, da Strokovna komisija ni smatrala za potrebno, da skliče po zainteresiranih delavskih revirjih shode ter na njih obvesti delavstvo o zahtevah delodajalcev in o poteku sej za kompromisne predloge.

4. Shod zahteva, da Strokovna komisija izdela v sporazumu z opozicijo v ZDSZJ svoj načrt pravilnika za bratovske skladnice in obvezuje vse zaupnike, da glasujejo samo za ta načrt.

5. Rudarski in plavžarski delavci odločno protestirajo proti zavlačevanju izvedbe sklenjenih zakonov in zahtevajo, da vlada brez odloga izvede te zakone.

Resolucija.

1. Delavstvo, zbrano na shodu, konstatira, da TPD, katere akcionarji dobivajo letno v raznih oblikah nad 100 % dividende, samo iz profitarjskih interesov vzdržujejo cene premoga na taki višini, da ji je otežkočena konkurenca. Producerskim stroškom ne odgovarjajo cene premoga TPD še umetno zvišuje s posredovalnicami za prodajo premoga (Prometni zavod) in si tako namenoma zapira trg in hote vstvarja krizo.

2. Započeta redukcija pri TPD ne odgovarja stvarnim potrebam, ker tisoče in tisoče rodbin trpi pomanjkanje kuriva, mnogo obratov se ne razširja in ne posluje, ker so cene premoga previsoke. Redukcija delavstva je samo maneuver TPD, s katerim hoče zbegati delavstvo in potem izvesti ukinjenje draginjskih doklad v svrhu povišanja že danes ogromnih profitov.

3. Na shodu zbrani zahtevajo, da Strokovna komisija in Delavska zbornica sporazumno z grupo ekoli „Delavsko-kmetškega lista“ in drugimi delavskimi stran-

kami organizira akcijo celokupnega delavstva v Sloveniji in da pritegne potom CRSOJ in URSSJ proletarijat cele Jugoslavije v akcijo za sledeče zahteve:

a) redukcija delavstva TPD je takoj ustaviti, vse reducirane se mora takoj sprejeti v delo, ker ta redukcija izvira samo iz namena ukiniti draginjske doklade in tako še povišati že itak ogromne profite;

b) ker je edino previsoka cena premoga razlog za pomanjkanje naročil in ker je previsoka cena premoga posledica prevelikih in tudi v kapitalističnem gospodarstvu nadnormalnih profitov in umetnega veriženja potom preprodaje (Prometni zavod), zahtevajo na shodu zbrani, da Strokovna komisija in Delavska zbornica v sporazumu z „DKL“ in drugimi delavskimi strankami ukrenejo vse potrebno, da se s strani delavstva in malih konzumentov izvede kontrola produkcije, ki bo točno ugotovila neverjetno visoke profite TPD, neopravičeno višino današnjih cen premoga in seveda tudi neopravičeno započete redukcije. Vzroki pomanjkanja tržišča ne ležijo v preobili produkciji, nego v previsokih cenah premoga, ki izvirajo iz prevelikih profitov. Reducira se delavstvo, vzdržuje se visoke cene, da se ohranijo profiti;

c) na shodu zbrano delavstvo končno konstatira, da more TPD tako brezobzirno nastopati napram delavstvu samo s tiho podporo vlade, ki se ne zgane, ko se v interesu akcionarjev TPD meče na ceno na stotine delavcev in njihovih družin. Delavstvo pri TPD opozarja celokupno delavstvo Jugoslavije, kakor tudi vso javnost, na največjo izkoriščevalko delavstva in konzumentov TPD in jih poziva, da mu z javnimi nastopi pomagajo v boju proti redukciji in v boju za kontrolo produkcije, ki je obenem boj za znižanje previsokih cen premoga in boj za znižanje prevelikih profitov.

Delavski tisk.

Večina delavstva je danes mnenja, če plača članski prispevek svoji strokovni organizaciji, da je s tem že več kot zadostila svoji delavski dolžnosti. Velika večina pa je celo takih, da se sploh ne zanimajo za nobeno organizacijo. Toliko manj pa jim je mar politična izobrazba. In vendar je ravno politična neizobrazba delavstva v prvi vrsti kriva premoči kapitala nad delavstvom. Kajti politično neizobrazeno delavstvo ne zna presojati celotnega dela in cilja posameznih strank. Zato delavstvo tako rado nasede raznim kapitalističnim vabam. Delavstvo ne vidi tajnih ciljev, katere

kapitalisti zasledujejo. Nasprotno pa pozna politično izobraženo delavstvo celotno delo in končni cilj vseh strank. Zato pozna hitro za vsakim njihovim korakom njih tajni namen. Tega se zaveda kapital v polni meri. Zato dela z vsemi sredstvi proti pravi delavski politični izobrazbi. Glavno sredstvo za to jim je tisk. Potom tiska hoče kapital prikriti delavstvu pravilno in resnično situacijo. Kolikor mu je pa to nemogoče, pa prikroji vse tako, da postane neškodljivo. Z raznimi kratkočasnimi, romani polnimi kapitalističnega duha in drugim temu enakim berivom krajejo delavstvu dragoceni čas. S takimi stvarmi odvajajo delavca od prave delavske izobrazbe. Ni v interesu delavstva, da pozna vsebino teh romanov, od katerih nima drugega, kot da mu razburjajo živce. In ravno tako delavec nima skoro nobenih koristi od raznih dnevnih novic. V interesu delavca pa je, da spozna celotni boj in način boja kapitala proti delavstvu in obratno boj delavstva proti kapitalu. Da pa to pozna, mora poznati razvoj in zgodovino delavskega boja. Zato mora delavstvo zasledovati celotni svetovni razvoj z razrednega stališča. To pa mu je mogoče le potom pravega razrednega delavskega tiska. Kajti kapitalistični tisk mu vse to prikriva, d-loma mu kaže vse to v napačni luči. Ker nam pravi delavski tisk razkrinkava celotni kapitalistični sistem in nam kaže pot, po kateri se moramo najbolj uspešno boriti proti temu, zato nam je neobhodno potreben. In dolžnost vsacega zavednega delavca je, da ga podpira in razširja. Kajti kakor služi meščanski tisk kapitalu v boju proti proletariatu, tako služi delavski tisk delavstvu v boju proti kapitalu. Arih.

Dodatek uredništva. Zelo priobčujemo članek, ki ga je napisal progovni delavec s. Arih. Posebno pa še zato, ker v posebnem pismu pove, da ga je napisal zato, ker nekateri delavci kritizirajo, da naš DKL ne prinaša romanov in dnevnih novic. Upamo, da bo dotičnim delavcem, ki bi radi imeli v listu tudi romane in dnevne novice, sedaj postalo jasno, da se DKL, ki hoče biti bojovno glasilo revolucionarnih delavcev in kmetov, ne more ozirati na njihove želje. Naš list mora služiti razrednemu boju, gibanju za osvoboditev in zato ne more prinašati zabavnih in kratkočnih zgodb, kot delajo vsi kapitalistični listi in Kristanova Politika. Zato se tudi okoli DKL zbirajo delavci, ki pravilno gledajo v delavskem gibanju nepretrgano verigo razrednega boja, okoli Kristanove Politike pa ljudje, ki jim je delavsko gibanje zabava in kšeft.

Delavski dopisi.

Trbovlje. (Izjava.) Slučajno sem dobila v roke začetno januarsko številko „Delavske Politike“. V moje največje začudenje sem brala članek, kjer organizacija „Delavskih žena in deklet“ podružnica v Trbovljah pozdravlja ta časopis kot edini delavski dnevnik, ki bo vedno zastopal le delavske interese in pisal le v korist delavstva. Izjavljam tem potem, da je bil ta članek pisan in priobčen brez vednosti ostalega članstva oziroma odbora in je članek napisala najbrže katera članica organizacije in potem pozabila napisati samo svoje ime.

Me nikakor ne pozdravljamo časopisa, ki je izšel le zato, da zavaja poštene proletarske vrste na pot Kristanovega dvornega socializma. Toliko v vednost „Delavski Politiki“. V imenu ostalega odbora Zveze delavskih žena in deklet v Trbovljah: Marija Plahutnik, tajnica.

Iz Tržiča. (Cerkvenemu glasniku za februar v album.) Imamo opraviti s Cerkvenim glasnikom, katerega urejuje tukajšnji župnik Škerbec. Ta mesečnik nam je prinesel jako interesanten uvodni članek pod naslovom: Tržičkemu delavstvu!

Sicer je nekam čudno: cerkev — politika, pa najbrže gospod urednik dotičnega lista tako hoče. — Kakor razsrjen vulkan, ki bruha ogenj in žveplo naokoli, s takim potvarjanjem dejstev, ki je bistvena last samo njega se je vrgel na socialistično delavstvo. Zato dela on baš za časa volitev v delavsko zbornico, da ne bošte mislili morda, da ob času kakih cerkvenih ceremonij.

Grozno ga boli in ne gre mu v glavo, da bi se sploh kak delavec spozabil in volil socialistično; on misli, da mora —

hočeš — nočeš vse trobiti v klerikalni rog. Kdor ne uboga, ga Bog (ampak kateri?) ne bo za pete v nebesa vlekel, a „žalibog“ tisti časi srednjega veka so za nami, ko je cerkev vse, kar se ji ni uklonilo, kratkomalo ustrahovala, izobčila in seveda še prej trpinčila. Vse se je pokoravalo cerkvenim dostojanstvenikom za nebesa... Na drugi strani pa je velikanske profite žela prefrigana cerkvena gospoda, to dokazujejo še danes obsežna cerkvena veleposvetstva in nakopičene kapitalije. Od kod to?

Zapomnite si, g. župnik, mi se ne vmešavamo v vero kot tako, pač pa smo neizprosní nasprotniki tistih, ki pod cerkvenim plaščem izkoriščajo nezavedno maso v politične namene in hočejo na vsak način vero istovetiti s klerikalno stranko. Da je temu res, se lahko prepričate že v zgoraj omenjenem članku; tam se glasi dobesedno: priznati moramo, da so tudi tržičski socialisti v splošnem mnogo boljši kot drugod, velik del jih hodi tudi v cerkev, in v tem oziru čast tistim, ki hodijo.

Naprej pa sledi: A vendar so se ob zadnjih volitvah v delavsko zbornico vršili, posebno v predilnici, tako žalostni prizori.

Dragi braveli, ali ne čutite med tema dvema stavkoma velikega nesoglasja, cerkev v prvem stavku, politika v drugem in to naj se združi v eno in isto?!

Kaj ima delavska zbornica opraviti s cerkveno pobožnostjo? Prav nič! — V prvem stavku so tržičski socialisti v splošnem mnogo boljši kot drugod, proti koncu članka pa se pravi: da bi se angleški socialisti sramovali s takimi delavci (kot so tržičski) skupaj sedeti. Ali to ni protislovje?! Prav gotovo! In navsezadnje bi člankar

iz Macdonalda napravil najraje ne vem kakšnega klerikalca. Člankarju se vidi, da je članek pisal v razburjenosti, vse je razmetano, samo laž in voda napeljana v klerikalni mlin, kateri pa za enkrat slabo melje.

Ker se je člankar tudi dotaknil Marksovih nauk, je pa želja podpisanega, kakor vsakega poštenega socialista, da bi klerikalno delavstvo spregledalo in sledilo nam po poti marksizma. Potem bomo imeli vsi izkoriščani že na tem svetu nebesa, kot jih ima dosedaj klerokapitalizem. Po smrti, v zemlji smo pa tako vsi enaki bogati in to smrdi izkoriščevalcem. I. M-r

Jesenice. Dne 7. t. m. se je vršil v dvorani delavskega doma dobro obiskan delavski shod kovinarjev. Shod je otvoril s. Jeram in mu tudi predsedoval. Kot prvi je govoril delegat bratovske skladnice s. Mulej, ki je razložil predloge delavcev za glavno skupščino bratovske skladnice, ki se vrši 14. t. m. v Ljubljani. Kot zastopnik Strokovne komisije je govoril s. Svetek o vprašanju starostnega zavarovanja in redukcije rudarjev v Trbovljah, ter predlagal resolucijo Strokovne komisije v tem vprašanju. Kot tretji je govoril v imenu opozicije v strokovnih organizacijah s. Marcel Zorja, ki je naglašal, da je nujna potreba izvesti akcijo za zboljšanje socialne zakonodaje, in nastopal za generaliziranje gibanja za starostno zavarovanje. Ožigosal je delo meščanskih in malomeščanskih strank in zainteresiral delavstvo za to vprašanje, ki bi moralo po določbah zakona za zavarovanje delavcev biti že izvedeno s 1. julijem 1925 za vso delavstvo v Jugoslaviji. Predlagal je dve resoluciji, eno o vprašanju starostnega zavarovanja in drugo

o vprašanju redukcije rudarjev pri Trboveljski premogokopni družbi.

Predsednik s. Jeram je dal vse tri resolucije na glasovanje, ki so bile enoglasno sprejete. (Resolucije s. M. Ž. objavljamo na drugem mestu.)

Trbovlje. (K občinskimi volitvam.) Sodrugi Erjavec Rafael, Zakonjšek Ferdo, Gnilšak Jakob in Savinšek Martin nas prosijo, da v našem DKL objavimo, da so pomotoma podpisali kristanovsko kandidatsko listo za predstoječe občinske volitve in da se kandidaturi na tej Krušičevi lažni listi odpovedujejo. Kakor ogromna večina zavednega delavstva tudi oni nočejo podpirati Kristanovih podreptikov. Čim bolj se bližajo volitve, tem bolj nas obletujejo agenti raznih strank. Celo kapitalistične stranke, kakor so demokratska in klerikalna, pošiljajo med rudarje svoje pomagače. Zelo se bojita tudi Krušič in Klenovšek, ker pri občinskih volitvah se bo pokazalo koliko kristanovcev je med rudarji in koliko zaupanja ima Krušič. Nekateri rudarji — in teh je malo — se v novonastali situaciji ne znajdejo in nihajo sem in tja. Ti se grupirajo okoli s. Grabnarja. Ta grupa bi rada bila dobro zapisana pri Kristanovih ljudeh, obenem pa imela zaupanje zavednega delavstva. Oboje je seveda nemogoče in odločiti se bo treba za Kristana ali za marksistični razredni boj. Sigurno pa je že danes, da tistim (Klenovšek), ki so sedeli v gerentskem svetu in sodelovali z demokrati in klerikalcem, delavstvo ne bo poverilo mandata, da v njegovem imenu upravlja občino. Zavedno delavstvo bo volilo listo Delavsko-kmečkega bloka.

Dopisnik.

Mednarodni pregled.

Podpredsednik angleških strok. organizacij Idala je bil v Rusiji in je na seji centralne moskovskih sindikatov rekel sledeče: Delavski razred Anglije z veliko pozornostjo zasleduje vaše gibanje in vaše delo. Iznenađeni smo od vaših uspehov, če primerjamo današnje stanje z onim za časa carizma. Ne dvomimo, da boste dosegli cilj, za katerim stremite. Ko rešujete vaše ruske probleme, rešujete o tem tudi probleme mednarodnega proletariata. Vstvarjenje angleško-ruskega komiteja je mnogo koristilo mednarodnemu zedinjenju. Delo angleško-ruskega komiteja je našlo velik odziv med delavstvom celega sveta. Toda ruski delavski razred kaže pot, po kateri mora privedi vse delavce v socializem. Ko se vrnem v Anglijo bom obvestil vse delavce o vašem delu in vaših uspehih in prepričan sem, da bo angleški delavec vedno ostal udan prijatelju ruskega delavskega razreda.

Francoski proletariati brani svoje sodruge v Jugoslaviji. Ko so francoski delavci slišali o zapiranju in batinanju delavcev v Belgradu, so na državni plenarni konferenci unitarne konfederacije dela sklenili resolucijo, ki se ostro obrača proti postopanju belgrajske policije in Pašić-Radičevega režima napram delavcem. V imenu 500.000 članov pozdravlja resolucija zaprte in protestira proti nasilju, ki ga podrobnije navaja. Resolucija je bila poslana SHS poslaništvu v Parizu. Protestne telegrame so Pašiću poslali tudi delavske organizacije iz Nemčije, Češke, Poljske.

Korupcija socialnih demokratov. Dunajski dnevnik „Der Abend“ sicer ni uradno glasilo socialne demokracije, vendar so glavni uredniki socialnim demokrati in socialnim demokrati imajo pri tem dnevniku glavno besedo, tako da se „Abend“ po pravici smatra za socialistični list. Neki dr. Weiss je bil glavni urednik tega lista in prejšnji teden so ga zaprli, ker se mu je dokazalo, da je naravnost izsiljeval denar in se dal podkupovati. Milijone so mu plačevali fabrikanti in banke, da ni priobčeval lumparij, ki so jih delali, in velike vsote so mu dajali, da jih je branil v časopisu pred razkritji komunistične „Rothé Fahne“. — „Jutro“ in „Narod“ sta s hinavščino pokazala na ta slučaj: glejte, kaj se dela pri socialističnih listih, in vendar tudi vsi naši buržuazni listi živijo od podpore kapitalistov, katerih interese branijo. Tudi „Delavska Politika“ brani Kristana, ker brez Kristanovega kredita ne bi mogla živeti.

Cele vasi so požigali. V mali državi Aklahami je nekaj vrelcev olja, ki se nahajajo na zemljišču Indijancev. Amerikanski kapitalisti so se na vsak način hoteli polastiti teh vrelcev, niso pa hoteli plačati odškodnine, da bi mogli ti naku-

piti si drugje posestva. Bankirji in drugi bogataši, ki so reflektirali na vrelce, so najeli bando roparjev, jih dobro oborožili in jim zapovedali v najkrajšem času spraviti s sveta prebivalce tistih naselbin, v katerih področju se nahajajo vrelci olja. In leta 1922 se je pričelo organizirano iztrebljevanje Indijancev; ni minil niti eden dan, da ne bi bil umorjen eden ali več Indijancev. Poleg ubijanja so požigali roparji cele vasi in polja. V to afero so bili zapleteni tudi državni uradniki, ki so odbijali vse pritožbe Indijancev in vse prošnje za pomoč. Profitaželnim kapitalistom pa je šlo to iztrebljenje prepočasi in da prestrašijo Indijance in jih prisilijo na „prostovoljen“ odhod v druge kraje, so pričeli s podminiranjem poslopj in spustili so v zrak mnogo stanovanj. Končno je prišla stvar le na dan in roparji so povedali, da so jih kapitalisti nagovorili na zločine, jih oskrbovali z orožjem, jih ščitili pred oblastmi in poleg plače so jim prepustili ves plen. — Beležimo to novo grozno zločinstvo, ki je plod današnjega družabnega reda, ki temelji na izkoriščanju in profitolovstvu.

Nemško-avstrijska delavska delegacija v Rusiji. Kljub velikemu nasprotovanju s strani reformistične birokracije je 27. januarju odpotovala v Rusijo prva nemško-avstrijska delegacija. Sestavljena je iz 13 članov, med njimi dve delavke. 9 članov delegacije je socialistnih demokratov, 4 so komunisti. Vsi so bili izvoljeni na shodih v obratih in so sami dalavci iz obratih, nobenega nastavljenega funkcionarja ni med njimi. Dunajski „Rote Fahne“ prinaša dnevno poročila o vtisih delegacije v Rusiji, ki so najboljše. Ruski delavci so v vseh krajih priščno sprejeli svoje nemške sodruge in delegacija je že uspela, da je dobila zagotovilo, da bodo sprejeti v Rusiji v delo brezposelni, ki v Nemški Avstriji ne morejo dobiti dela.

Na pokrajinski strokovni konferenci v decembru je opozicija predlagala resolucijo, da naj se izvoli odbor, ki bo vzel v roke organiziranje in pripravljanje vsega potrebnega, da pošljemo tudi mi svojo delegacijo v sovjetsko Rusijo. Velika večina delegatov je bila za resolucijo, Svetek-Štukljevski skupini pa je uspelo, da so resolucijo spremenili tako, da naj socialpatriotje v Belgradu vzamejo stvar v roke. Ker so pa reformisti na celem svetu in tudi belgrajski nasprotniki zveze z ruskimi delavci, ne bodo napravili prav nič za odpošiljanje delegacije. V srbskih listih niso niti objavili tozadevne resolucije. Delavci in delavke morajo ponovno na sestankih in shodih in z dopisi v listu zahtevati, da se prične s pripravami za potovanje delavske delegacije v Rusijo.

Delavsko gibanje.

Izvrševalni odbor CRSOJ je javno potom svojega glasila „Organizovani radnik“ pozval URSSJ in druge samostojne strokovne zveze, da se postavijo skupni odbori, ki naj pripravljajo izvajanje skupnih akcij, ki naj se gibljejo v smeri pripravljanja popolnega in dejanskega zedinjenja celokupnega strokovnega pokreta v Jugoslaviji. Na skupnih sejah, shodih in akcijah je treba pričeti skupno delo proti nezakonitemu zapiranju in preganjanju strokovnih funkcionarjev, za pomoč zaprtim sodrugom in njihovim družinam in proti celokupni protidržavni politiki reakcionarne Pašić-Radičeve vlade. — Delavstvo v Sloveniji se bo akcijam celokupnega delavskega razreda z navdušenjem priključilo. Premagati pa bo moralo najprej reformistično birokracijo, ki sabotira skupen nastop.

S. Škorič in Markša, ki sta bila radi komunistične propagande šest mesecev v preiskovalnem zaporu, sta bila na obravnavi oproščena. Ker pa se je državni pravdnik pritožil, sta morala ostati še v zaporu do rešitve s strani stola sedmorice.

S. Moša Pijade, ki je bil lansko leto obsojen na 20 let ječe, ker je izdajal tajen komunistični časopis, je bil pred kratkim prepeljan v kaznilnico Mitrovico. Kazen so mu „znižali“ na 12 let. Z njim so bili prepeljani tudi s. Čipčić in drugi, ki so pomagali pri izdajanju tajnega komunističnega časopisa.

Albert Thomas. Ravnatelj mednarodnega biroja dela A. Thomas je bil zopet v Belgradu. Izjavil je, da je prišel v Belgrad, da izposluje ratifikacije sklepov, ki so bili sprejeti na dosedanjih mednarodnih konferencah dela. Četudi je znano, da je Jugoslavija poleg Albanije edina država na svetu, ki še ni ratificirala nobene konvencije z mednarodno konvencijo dela, je Albert Thomas na sijajnih banketih v prijetni družbi socialističnega voditelja in tajnika centralne delavske zbornice Topalovića nazdravljal „napredni in divni“ Jugoslaviji. — Delavstvo ima brezdvomno velik interes, da Jugoslavija ratificira konvencije mednarodnih konferenc, tudi od formalne ratifikacije delavstvo ravnotako ničesar ne bo imelo, kakor nima od zakona o zaščiti delavstva, ki je ostal samo na papirju. Mednarodni biro dela pa je ustanova za razredno sodelovanje in zato ne more biti v stanju, da bi kaj ukrenila v korist delavstva. Delavstvo v kapitalistični državi ne more doseči ničesar s sodelovanjem z buržuazijo, doseže pa lahko marsikaj potem nepomirljivega razrednega boja, potem močnih razrednih organizacij.

Sicer pa A. Thomas ni prišel v Jugoslavijo, da bi pospešil ratifikacijo konvencij; to je bilo samo mimogrede. Prišel je zato v Belgrad, ker se je v Kragujevacu vršila zaroka njegove hčerke z nekim meščanom Draškovićem.

Na kratko.

Se jim že bliska. Medtem ko se pri nas kristanovci previdno izogibajo povedati, kako si oni predstavljajo zedinjenje, so srbski socialpatrioti bolj odkriti. Na kongresu SPJ je govoril tudi Divac, ki je med drugim rekel sledeče: „Mi smo od začetka do konca zastopali popolnoma protikomunistično stališče. Toda, kadar so komunisti načeli kako vprašanje, so potegnili za seboj v skupno akcijo centrumaše. Kot krona vsega je prišlo vprašanje zedinjenja. Tudi to vprašanje so pričeli komunisti. Vodili smo pogajanja in to bolj privatno kot javno. Upirali smo se temu, da nas druga stran pritegne z manevriranjem. Komunisti so se med seboj radi tega vprašanja razbili. Nekateri izmed njih so se oddaljili od delavstva. Koliko je teh, se nismo vprašali. Kongres je bil samo kongres ujedinenja po imenu, a ne po zedinjenju.“

Domišljavost. V Kristanovi Politiki je Štukelj napisal, da trboveljski proletariati odklanja „razbijanje“ (tako on imenuje revolucionarne marksiste). Štukelj si domišlja, da sta on in Krušič trboveljski proletariati. Seveda Štukelj in Krušič sta trboveljski proletariati, Kristan je pa delavski razred.

Kristanova koruza. Del. Politika: „Zmernejši elementi so dali skupnemu pokretu organizacijsko izkušnost, levo opredeljene mase pa borbenost in odločnost. Obe ti dve sestavni sili pa sta skupno delali, ker sta idejno soglašali.“ To so samo pobožne želje, bankir Kristan! Levo

opredeljen proletariati z vami ne bo nikoli idejno soglašal, ker vaš reformizem in oportunizem je za revolucionarne marksiste nesprejemljiv. Idejno z vami lahko soglašajo Štukelj, nikoli pa ne zavedno delavstvo.

Konec Korunovcev. Dr. Korun, ki je bil na zadnjem kongresu meseca decembra izvoljen za načelnika socialpatriotije v Sloveniji, je odložil vse svoje funkcije. Kristan mu je odprl pot v upravni svet neke srbske banke. Za njegovega namestnika si je potegovalo mnogo kandidatov. Kristan si je zbral dr. Stane Likarja, ki je Delavsko zbornico „v taški nosil“.

Se bo zgodilo. „Narodni dnevnik“ št. 28 poroča: „Ko je bil kralj na lovu v okolici Berdana, se je sklenilo, da se sezida tam za kraljevo dvojico dvorec. — Pika.

Se ne bo zgodilo. Za Ljubljano vidimo še vedno naloženo pohištvo revežev, ki so vrženi iz stanovanj, pa nihče noče, niti misli skleniti, da se jih spravi vsaj v šupo ali kurnik, kaj šele v dvorec. — Pika in konec.

S. Jos. Kregar.

V soboto je umrl, zadet od kapi, naš sodrug Josip Kregar, nadsprednik južne železnice. Sodr. Kregar je bil vzor tihega, a vztrajnega in odločnega razrednega bojnika, ki je vedno stal v vrstah bojujoče se marksistične avantgarde. Bil je član komunistične stranke Jugoslavije do njene razpusta in vedno član razredno bojne strokovne organizacije. Dalj časa je bil tudi predsednik Splošne železničarske organizacije in njega najdemo tudi med ustanovnimi člani delavskega pevskega društva „Cankar“. Bil je skozi celi čas zvest naročnik našega DKL in redno vsak mesec, ko je plačeval naročnino, je priložil po 6 Din za tiskovni sklad. — Naporna služba mu je uničila zdravje in že s petinidesetimi leti nas je zapustil.

Našega zvestega sodruga in sobojevnika bomo trajno ohranili v prijaznem spominu.

Za tiskovni sklad.

Po 5 Din: Stane Krašovec Zagreb, Jaka Osterman Ljubljana, Anton Bedenik Črnuče, Daniel Schaffer Črnomelj, Josip Gerbec Ljubljana, Josip Kregar Ljubljana, Alojz Kusold Moste, Ivan Baznik Ljubljana; po 10 Din: Stanko Gašperšič Hrušica, Anton Mikuš Ljubljana, Ludvik Podoonik Ljubljana, Ivan Jauk Skrad; po 16 Din: A. Ogorevc Ljubljana; po 40 Din: Fr. Novak Ljubljana, nadalje nabiralna pola 12. Karl Podbršček Hrušica 16 Din, štev. 36. Osterc Rajko Ljubljana 49 25 Din, štev. 26. Andrej Derstvenšek Rajhenburg 20 Din, štev. 6. Ivan Gradišek Dol. 36 50 Din, štev. 38. 281 50 Din, štev. 39. 112 75 Din, štev. 40. 311 25 Din, štev. 41. 100 Din, štev. 42. 273 75 Din, sodrugi iz Francije 455 50 Din, štev. 44. 75 Din, sodrugi iz Amerike 621 50 Din, štev. 44. 241 75 Din, štev. 45. 18 Din, sodrugi iz Julijske Benečije 502 50 Din, štev. 47. 213 50 Din, štev. 46. 105 25 Din, štev. 48. 187 75 Din, skupaj Din 3.757 75

v številki 3. izkazano „ 511 —

do dne 15. feb. 1926 skupaj Din 4.268 75.

Za žrtve reakcije.

Kokalj Ljubljana 5 50, Gorenc Matija Ljubljana 4, Sluga Filip Litija 10, Okrogar Anton Zagorje 5, Jos. Oblak Ljubljana 30, Vuković Matija Ljubljana, nabiralna pola štev. 5. 25 Din, skupaj Din 79 50

v številki 3. DKL izkazanih „ 401 75

objava ss. iz Jesenic v 4. št. DKL „ 1.250 —

objava s. Klopčiča iz Zagorja v 6. št. „ 410 —

do dne 15. feb. 1926 skupaj Din 2.141 25

Sodrugi! V Sloveniji so še trije sodrugi v zaporih, veliko sodrugov ima še za plačati denarne kazni, istotako so visoke svote za kriti za sodnijske stroške, odvetnike itd. Vaša dolžnost je čim več prispevati.

Iz uredništva: Vsled pomanjkanja postara niso mogli iziti v tej številki vsi doposlani dopisi. Objavljeni pa bodo sigurno v bodoči številki.

Pozor!

Občni zbor Ljubljanske „Svobode“ v soboto 20. februarja ob pol 8. pri „Novem svetu“! Poravnajte članarino in udeležite se občnega zbora polnoštevilno.

Izdajatelj, lastnik in odgovorni urednik Aleks. Kobler, Ljubljana.

Tiskarna Josip Pavliček, Kočevje.